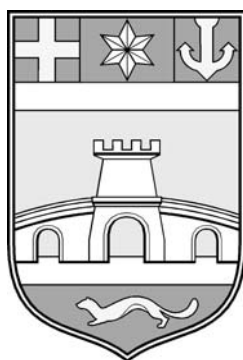

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE O
PROVOĐENJU PROGRAMA
POTICANJA PODUZETNIŠTVA
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
ZA 2011. GODINU**

Materijal pripremili:

- *Agencija za razvoj
Osječko-baranjske županije*
- *Upravni odjel za poljoprivredu i
gospodarstvo Osječko-baranjske županije*

Osijek, siječnja 2012.

**IZVJEŠĆE O
PROVOĐENJU PROGRAMA
POTICANJA PODUZETNIŠTVA
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
ZA 2011. GODINU**

Sukladno Planu rada Skupštine Osječko-baranjske županije za 2012. godinu donesenog na 22. sjednici održanoj 13. prosinca 2011. godine, Agencija za razvoj Osječko-baranjske županije (u nastavku: Agencija za razvoj) i Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo podnose Skupštini Osječko-baranjske županije (u nastavku: Skupština) Izvješće o provođenju Programa poticanja poduzetništva Osječko-baranjske županije za 2011. godinu (u nastavku: Izvješće).

Izvješće obuhvaća aktivnosti i mjere koje su Agencija za razvoj, Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo, poduzetnički centri i inkubatori, jedinice lokalne samouprave, te sve ostale institucije poduzetničke podrške poduzele tijekom 2011. godine u cilju poticanja razvitka malog i srednjeg poduzetništva na području Osječko-baranjske županije (u nastavku: Županija).

Porast zaposlenosti, podizanje životnog standarda i novi zamah nacionalnog gospodarstva, mogući su jedino uz punu podršku poduzetništva. Svjetsko je iskustvo pokazalo da je malo i srednje poduzetništvo glavni pokretač gospodarskog razvitka i generator novih radnih mjesta. Mala i srednja poduzeća okvir su za realizaciju poduzetničke inicijative koja čini osnovu gospodarstva.

Gotovo sve europske zemlje daju, kroz posebne poticajne mjere države i ostalih institucija, podršku razvoju malom gospodarstvu ili direktnim potporama iz proračuna ili indirektno kroz različite porezne ili druge olakšice. Sukladno tome, na nacionalnoj razini, na razini Županije i jedinica lokalne samouprave pokrenut je niz projekata kojima se podupire razvoj poduzetništva.

Na osnovi Programa poticanja poduzetništva Osječko-baranjske županije za 2011. godinu, nastojeći aktivno pridonijeti stvaranju pretpostavki i okruženja stimulativnog za razvoj poduzetništva, Županija je tijekom 2011. godine provodila sljedeće aktivnosti:

1. KREDITIRANJE PODUZETNIKA;
2. INFORMIRANJE O PROGRAMIMA POTICANJA PODUZETNIŠTVA;
3. SAVJETOVANJE PODUZETNIKA;
4. PERMANENTNA EDUKACIJA;
5. RAZVOJ START UP I MLADIH PODUZEĆA;
6. POTICANJE OSNIVANJA PODUZETNIČKIH ZONA;
7. POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA;
8. POTICANJE OBRTNOSTI;
9. NASTUPI NA SAJMOVIMA;
10. SURADNJA NA INOVACIJAMA I UVOĐENJU NOVIH PROIZVODA;
11. POTICANJE ZADRUGARSTVA;
12. NOVE INVESTICIJE I POTICANJE IZVOZA;
13. SURADNJA S INSTITUCIJAMA PODUZETNIČKE PODRŠKE.

1. KREDITIRANJE PODUZETNIKA

Mogućnost ishođenja povoljnih financijskih sredstava jedan je od bitnih čimbenika za početak poslovanja poduzetnika, kao i za mogućnost njihovog daljnjeg rasta i razvitka. Županija je do sada sudjelovala u svim poduzetničkim kreditnim linijama koje su se realizirale u suradnji s resornim ministarstvom i poslovnim bankama. Iz godine u godinu pojačan je interes poduzetnika, koji putem poduzetničkih kredita žele riješiti prvenstveno pitanje poslovnog prostora i nabavke suvremenijih strojeva i opreme.

Županija je ovakvim kreditnim linijama dala snažan poticaj gospodarstvu, pomažući na taj način napore malih i srednjih poduzeća k postizanju konkurentnosti na domaćem i stranim tržištima, ali i omogućila kreditiranje poduzetnika početnika. Očekivani rezultati ovakvih investicija su osnivanje novih poslovnih subjekata, zapošljavanje, samozapošljavanje ili očuvanje postojećih radnih mjesta, uvođenje novih tehnologija u poslovanje, povećanje izvoza i svekoliki gospodarski i socijalni napredak.

U okviru aktivnosti: kreditiranje poduzetnika provedeni su sljedeći projekti:

PROJEKT 1.1.: "LOKALNI PROJEKTI RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA"

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke: Erste & Steiermärkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Slatinska banka d.d., Societe Generale Splitska banka d.d. i Zagrebačka banka d.d. uključile su se u projekt "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu, koji je proveden i tijekom 2011. godine. Sukladno potpisanim ugovorima s ministarstvom i bankama, Županija je 6. ožujka 2010. godine raspisala Javni natječaj za poduzetničke kredite po ovom Projektu, te osnovala Povjerenstvo za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva".

Cilj ovog Projekta je unapređenje oblika financiranja razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz poduzetničke kredite. Iznosi kredita u rasponu su od 200.000,00 kuna do 5 milijuna kuna, s rokom otplate do deset godina, te mogućnošću počeka do dvije godine. Namjena kreditnih sredstva je kupnja, izgradnja, uređenje ili proširenje gospodarskih objekata, nabavka opreme ili pojedinih dijelova opreme, obrtna sredstva do 30% iznosa kredita i modernizacija poslovanja i očuvanje radnih mjesta.

Županija i resorno ministarstvo subvencioniraju kamatu s po jednim postotnim poenom. Gradovi Donji Miholjac, Našice, Osijek i Valpovo te općine Erdut, Jagodnjak, Kneževi Vinogradi i Podgorač su donijele odluke o uključivanju u ovaj projekt, te je s njima Županija potpisala sporazume o dodatnom subvencioniranju kamata. Korisnici ove kreditne linije su obrti, mala i srednja trgovačka društva i zadruge koje imaju registriranu proizvodnu djelatnost i ulažu na području Županije, a kreditni potencijal je 50 milijuna kuna.

S obzirom na stalan interes poduzetnika za povoljnim financijskim sredstvima, u rujnu 2011. godine kreditni potencijal je povećan je za dodatnih 5 milijuna kuna. Povjerenstvo za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" održalo je ukupno 9 sjednica na kojima je razmatrano 45 kreditnih zahtjeva, od kojih je 44 pozitivno ocijenjeno u ukupnom iznosu 72.608.017,21 kuna.

U Proračunu Županije za 2011. godine za subvencije kamata za projekte kreditiranja poduzetnika bilo je osigurano više od 7,6 milijuna kuna, a sukladno potpisanim ugovorima, sredstva za subvenciju moraju biti osigurana tijekom svih godina otplate kredita.

NOSITELJI: Županija
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Poslovne banke

PROJEKT 1.2.: SURADNJA S HRVATSKOM BANKOM ZA OBNOVU I RAZVITAK - HBOR-om

Hrvatska banka za obnovu i razvitak - HBOR u hrvatskome bankarskom sustavu ima ulogu razvojne i izvozne banke osnovane sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva. Otvaranjem Područnog ured HBOR-a za Slavoniju i Baranju u Osijeku omogućeno je poduzetnicima s područja ove regije korištenje projekata kreditiranja: izvoza, turizma, poljoprivrede, gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva, zaštite okoliša i održivog razvitka, početnika, financijskog restrukturiranja i likvidnosti.

Interes za HBOR-ovim sredstvima bio je vrlo izražen, a najveći broj kredita odobren je za malo i srednje poduzetništvo i izvoz. Tijekom 2011. godine za 108 poslovnih subjekata s područja Županije odobrena su kreditna sredstva iz programa HBOR-a u ukupnom iznosu od 400.581.174,00 kuna i to kako slijedi:

Red. br.	Program kreditiranja	Broj zahtjeva	Iznos (kn)
1.	Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih subjekata	28	88.894.142,00
2.	Financiranje izvoza	16	99.549.453,00
3.	Programi obnove i razvitka infrastrukture u RH	3	85.029.869,00
4.	Programi kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	61	127.107.710,00
	UKUPNO	108	400.581.174,00

NOSITELJI: Županija
Hrvatska banka za obnovu i razvitak

2. INFORMIRANJE O PROGRAMIMA POTICANJA PODUZETNIŠTVA

Imati pravu informaciju u pravo vrijeme na pravom mjestu od presudnog je značaja za sve sudionike tržišne utakmice. Samo onaj poduzetnik kojem su dostupne sve informacije, može napraviti najbolji odabir za sebe i svoju tvrtku, te na taj način utjecati na olakšavanje poslovanja i maksimiziranje dobiti.

U svrhu što boljeg i kvalitetnijeg prezentiranja programa poticanja poduzetništva, u 2011. godini provedeni su projekti koji poduzetnicima omogućavaju jednostavnije i brže dobivanje informacija, a koji su se pokazali izuzetno korisnim i izvrsno su prihvaćeni od strane poduzetnika.

PROJEKT 2.1.: INFO PULT

U prostorijama Agencije za razvoj osnovan je Info-pult, mjesto namijenjeno poduzetnicima. Na Info-pultu poduzetnici mogu dobiti informacije o svim aktivnim programima i mjerama poticanja poduzetništva, te adrese i opis poslova svih institucija poduzetničke podrške na području Republike Hrvatske. Tijekom 2011. godine Info-pult je posjetio velik broj postojećih i potencijalnih poduzetnika, a u okviru web stranica Županije www.obz.hr aktivan je i takozvani "virtualni Info-pult", na kojem poduzetnici također mogu dobiti niz korisnih informacija o poduzetništvu, provjeriti aktualne natječaje i javne pozive, te pročitati zanimljive članke iz svijeta poduzetništva.

NOSITELJI: Županija

PROJEKT 2.2: SMS PODUZETNIK

SMS poduzetnik novi je i suvremeni način ažurnog informiranja poduzetnika o kreditnim linijama, poticajima za poduzetnike, zakonodavnim i računovodstvenim promjenama, aktivnostima Agencije za razvoj i institucija poduzetničke podrške i svim drugim projektima u poduzetništvu, slanjem SMS poruka na mobilne telefone. Da bi se postalo korisnikom ovog projekta, potrebno je samo potpisati izjavu i upisati broj mobitela.

U SMS poruci se nalaze osnovni podaci o određenoj novosti iz svijeta poduzetništva, te broj telefona na kojem poduzetnik može dobiti detaljne informacije. Karakteristike SMS-poduzetnika su jednostavnost, ažurnost, dostupnost te potpuna prilagođenost potrebama poduzetnika.

Osječko-baranjska županija jedina je županija u Republici Hrvatskoj koja koristi ovakav način obavještavanja poduzetnika. Ova usluga obavještavanja za poduzetnike je potpuno besplatna, jer Županija financira provođenje ovog projekta. Prema komentarima samih poduzetnika, ovo je model koji u potpunosti odgovara potrebama današnjih poduzetnika i ubrzanog načina života i rada.

Tijekom 2011. godine poslano je više desetaka SMS poruka različitim grupama korisnika, ovisno o informaciji koja se slala (projekti namijenjeni samo obrtnicima, specijalizirani seminari za poduzetnike određene djelatnosti, informacije o bespovratnim sredstvima za potencijalne moguće korisnike i sl.).

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

PROJEKT 2.3.: PODUZETNIČKE PUBLIKACIJE

S ciljem što kvalitetnijeg informiranja poduzetnika, Županija je izdala i u potpunosti financirala nekoliko vrlo korisnih publikacija, kojima je svrha pružanje različitih informacija ciljnim skupinama poduzetnika:

Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije "Prvi korak u poduzetništvo"

Za sve one osobe koje razmišljaju o pokretanju poslovnog pothvata, za sve poduzetnike početnike, izrađena je Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije, "Prvi korak u poduzetništvo". Cilj izrade ove bilježnice je pružiti cjeloviti pregled svih potrebnih informacija, te početak poslovanja poduzetnicima učiniti što bezbolnijim, jednostavnijim i bržim. U bilježnici su obrađene različite teme: Poduzetnik, poduzetništvo - što je to?; Pokretanje vlastitog poduzeća - da ili ne?; Što je potrebno da se postane uspješan poduzetnik?; Različite mogućnosti ulaska u posao; Kako registrirati poslovni subjekt?; Financiranje - gdje pronaći novac potreban za početak poslovanja? i dr.

Katalog poduzetničkih zona Osječko-baranjske županije

Katalog poduzetničkih zona predstavlja sistematizirani pregled svih poduzetničkih zona na području Osječko-baranjske županije - kako onih postojećih, tako i onih u pripremi. U katalogu se nalazi kartografski prikaz svih postojećih i planiranih zona, osnovni podaci o zonama (smještaj, površina, veličina parcela, infrastrukturna opremljenost, cijena zemljišta, komunalnog doprinosa i komunalne naknade), te tabelarni prikaz svih važnih podataka o zonama. Cilj ovog kataloga je upoznavanje poduzetnika s mogućnostima poslovanja u poduzetničkim zonama tj. poticanje ulaganja u poduzetničke zone kao jezgre gospodarskog razvitka.

Investicijski vodič Osječko-baranjske županije

Povećanje ulaganja i nove investicije temelj su gospodarskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta. Cilj Investicijskog vodiča je upoznavanje potencijalnih ulagača s mogućnostima i pogodnostima poslovanja u Županiji tj. privlačenje novih investicija. U vodiču se nalaze osnovni

podaci o Županiji - geografski položaj, prirodni resursi, klima, smještajni kapaciteti, podaci o svim važnim institucijama, informacije o infrastrukturi, gospodarstvu, pravni oblici za ulaganje (porezni, carinski, financijski i devizni sustav) i dr. Katalog je dvojezičan - na hrvatskom i engleskom jeziku.

Vodič kroz ekološku poljoprivrednu proizvodnju u Osječko-baranjskoj županiji

Vodič kroz ekološku poljoprivrednu proizvodnju obuhvaća osnovne informacije o ekološkoj proizvodnji, te daje pregled organizacija i institucija usmjerenih na razvoj ekološke proizvodnje. Cilj izdavanja ovog vodiča je pobuditi svijest o značenju ekološke proizvodnje za Županiju tj. poticanje razvoja konkurentne i ekonomski isplative proizvodnje, usklađene s potrebama očuvanja okoliša.

Zadruga za 21. stoljeće

Publikacija sadrži niz korisnih podataka: što je to zadruga, koji je pravni okvir za osnivanje zadruga, zadružna načela, povijest zadrugarstva, postupak osnivanja zadruga, razlozi za udruživanje u zadrugu i prednosti zadružnog poslovanja i dr. Statistički podaci o zadrugama, adresar svih zadrugara na području naše Županije te njihovi najuspješniji predstavnici također su sastavni dio ove publikacije. Izdavanjem brošure "Zadruga za 21. stoljeće", želi se približiti zadruga kao oblik međusobnog povezivanja i udruživanja poduzetnika.

Publikacije su besplatne za poduzetnike i ostale zainteresirane, mogu se dobiti u Agenciji za razvoj i u drugim poduzetničkim institucijama, a iste se nalaze i u elektronskom obliku na web stranici Županije www.obz.hr Tijekom 2011. godine značajan broj publikacija podijeljen je poduzetnicima, te je povećao razinu njihove informiranosti.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 2.4.: OSTALE AKTIVNOSTI INFORMIRANJA

Poduzetnici se o programima poticanja poduzetništva informiraju i preko drugih institucija, prvenstveno preko poduzetničkih centara. Poduzetnički centri čine dio poduzetničke infrastrukture u okviru kojih se zadovoljavaju potrebe poduzetnika, a u cilju promocije poduzetnika, davanja informacija o mogućnostima ulaska u poduzetništvo i o poticajnim mjerama koje mogu koristiti poduzetnici, davanja savjeta za vođenje poslovanja, pomoći u pripremi poslovnih planova, pružanja konzultantskih usluga, organiziranja seminara i drugih oblika dopunskog obrazovanja poduzetnika, upućivanja na ostale specijalizirane oblike pomoći, suradnje s lokalnom i područnom samoupravom, vođenja dijela stručnih poslova lokalne samouprave u provođenju razvojnih projekata, te ostalih stručnih i savjetodavnih usluga, kao i povezivanje poduzetnika.

Većina poduzetničkih centara, koristeći lokalne radio postaje i novine, informira poduzetnike o svim značajnim aktivnostima i programima, te su na taj način bitne i aktualne informacije dostupne širokom krugu potencijalnih i postojećih poduzetnika.

Centar za poduzetništvo Osijek razvija projekt poduzetničkog portala. Poduzetnički internet portal www.poduzetnistvo.org jedini je portal na području Republike Hrvatske specijaliziran za poduzetništvo. Ovaj portal pruža svojim korisnicima dnevno svježe članke iz svih hrvatskih dnevnih novina, poslovnih časopisa i drugih medija vezanih uz poduzetništvo i gospodarstvo, vijesti i informacije s područja poduzetništva i sve ostale informacije neposredno i posredno vezane za poduzetništvo.

Valpovački poduzetnički centar izradio je web stranicu na adresi www.valpoc.hr na kojoj svi zainteresirani posjetitelji mogu pronaći najnovije podatke i informacije o aktivnostima centra, o gospodarskim događanjima u gradu i okolici, o uspješnim poduzetnicima, te o najnovijim poduzetničkim projektima i mjerama. U suradnji sa Hrvatskim radiom Valpovština, centar priprema

radio emisije pod nazivom "Kutak za poduzetništvo" u trajanju od 30 minuta te je tim putem informirao poduzetnike o projektima poticanja poduzetništva. U emisijama se organiziraju nastupi stručnjaka iz određenih područja gospodarstva i poduzetništva koji obrađuju određenu problematiku te odgovaraju na pitanja slušatelja.

Na web portalu Poduzetničkog inkubatora Bios www.inkubator.hr mogu se pronaći informacije o svim stanarima inkubatora, njihovim proizvodima i uslugama te kontaktima, niz zanimljivih informacija o poduzetništvu, korisni linkovi, dokumenti i radovi, video priloge o Biosu i njegovim stanarima, te niz drugih zanimljivih sadržaja.

Miholjački poduzetnički centar na svojoj web stranici www.mpc-miholjac.hr pruža poduzetnicima korisne i uvijek ažurne informacije. Miholjački poduzetnički centar nastavlja dugogodišnju suradnju s lokalnom radio-postajom u vođenju tjedne emisije namijenjene poduzetnicima Poduzetnik-info. Ova emisija emitira se u trajanju od trideset minuta na tjednoj razini i nastoji informirati javnost o svim događanjima, programima, projektima, mjerama, pojedinim aktivnostima koje se provode u poduzetničkom centru, jedinicama lokalne samouprave, Županiji, ministarstvima i pojedinim bankarskim i financijskim institucijama.

Zadruga "Poduzetnička mreža" u okviru svojih stranica www.zpm.hr pruža poduzetnicima niz korisnih informacija o samoj zadruzi, o projektima poticanja poduzetništva, aktualnim natjecanjima i javnim pozivima, načinu osnivanja poslovnih subjekata, poslovnom planiranju, a slične informacije pruža i Poduzetnički centar Beli Manastir (www.pcbm.hr).

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori
Ostale institucije poduzetničke podrške

3. SAVJETOVANJE PODUZETNIKA

Svaki poduzetnik, bez obzira radi li se o početniku koji tek razmišlja o pokretanju vlastitog poslovnog poduhvata, ili o poduzetniku u fazi rasta i razvoja, ima potrebu zatražiti određeni savjet tj. dobiti prave podatke i informacije na temelju kojih će lakše donijeti određenu poslovnu odluku. Kako bi se poduzetnicima olakšalo donošenje poslovnih odluka, Agencija za razvoj, poduzetnički centri i inkubatori te ostale institucije poduzetničke podrške svakodnevno pružaju usluge besplatnog savjetovanja za poduzetnike.

PROJEKT 3.1.: SAVJETOVANJE U AGENCIJI ZA RAZVOJ

Tijekom 2011. godine u okviru Agencije za razvoj pružene su usluge savjetovanja velikom broju postojećih i potencijalnih poduzetnika. Obzirom da je Agencija za razvoj često prva institucija kojoj se postojeći i potencijalni poduzetnici obrate za pomoć, kvalitetno savjetovanje od presudnog je značenja za poduzetnika, te je ujedno dodatni poticaj za početnike i učvršćivanje njihove odluke da postanu poduzetnici. Zbog toga se savjetovanju poduzetnika poklanja posebna pažnja.

Poduzetnike najviše zanima kako pokrenuti vlastiti poduzetnički poduhvat ili unaprijediti postojeće poslovanje, mogućnost povoljnog kreditiranja, postojanje određenih bespovratnih potpora te ostalih poticajnih mjera. Tijekom 2011. godine bili su učestali upiti poduzetnika o tome kako prebroditi probleme u poslovanju nastale kao posljedica trenutne gospodarske situacije (smanjeni plasman proizvoda i usluga, problemi u naplati potraživanja i dr.) Vrlo su učestali i telefonski upiti postojećih i potencijalnih poduzetnika.

NOSITELJI: Županija

PROJEKT 3.2.: SAVJETOVANJE U PODUZETNIČKIM CENTRIMA I INKUBATORIMA

Poduzetnički centri i inkubatori aktivno su uključeni u svakodnevno pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima. Tijekom 2011. godine nekoliko tisuća postojećih poduzetnika kao i onih koje su zainteresirani za pokretanje vlastitog poduzetničkog pothvata, posjetili su poduzetničke centre i inkubatore ili zatražili savjet i informaciju putem telefona. Savjetovanjem u centrima i inkubatorima želi se omogućiti poduzetnicima dobivanje potrebnih informacija što bliže mjestu njihova stanovanja i rada, kako bi se spriječio njihov gubitak vremena i novca u potrazi za pravom informacijom.

Osim savjetovanja za potencijalne poduzetnike i poduzetnike početnike, poduzetnički centri i inkubatori provode i posebna individualna savjetovanja za poduzetnike u fazi rasta i razvoja, putem kojih im se pokušava pomoći u poboljšanju i proširenju njihovog poslovanja.

Iznosom od 60.000,00 kuna Županija je u 2011. godini poduprla rad poduzetničkih centara i inkubatora, za troškove besplatnog savjetovanja poduzetnika.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 3.3.: SAVJETOVANJE U OSTALIM PODUZETNIČKIM INSTITUCIJAMA

Unapređenjem suradnje svih poduzetničkih institucija povećava se kvaliteta usluge koju poduzetnik dobiva. Dobar savjet utjecat će na donošenje dobre poslovne odluke, a dobra poslovna odluka omogućiti će povećanje dobiti i novo zapošljavanje. Zbog toga je neophodna kvalitetna suradnja između svih institucija poduzetničke podrške (centri i inkubatori, komore, zavodi, udruženja, ured državne uprave) i njihovo međusobno umrežavanje.

Gotovo sve institucije poduzetničke podrške uz centre i inkubatore pružaju usluge savjetovanja poduzetnika. Tijekom 2011. godine Agencija za razvoj organizirala je zajedničke sastanke s predstavnicima poduzetničkih centara i inkubatora te s predstavnicima ostalih poduzetničkih institucija, na kojima su dogovarani zajednički projekti, razmjenjivale su se informacije, te se kroz zajedničku raspravu i konkretne prijedloge, pokušao unaprijediti daljnji razvoj poduzetništva.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

4. PERMANENTNA EDUKACIJA

S ciljem daljnjeg podizanja razine znanja poduzetnika i svih ostalih sudionika u procesu potpore poduzetnicima (mentori, savjetnici i sl.), te stvaranjem pretpostavki za brži gospodarski i socijalni razvoj Županije, Agencija za razvoj, poduzetnički centri, inkubatori i druge institucije poduzetničke podrške provode kontinuiranu edukaciju putem različitih seminara, radionica, tribina i prezentacija.

PROJEKT 4.1.: SEMINARI

Agencija za razvoj zajedno s institucijama poduzetničke podrške organizira različite seminare. Seminari su namijenjeni ciljnim skupinama polaznika, obrađuju različite teme, te pomažu u rješavanju problema s kojima se poduzetnici susreću u svom radu i podižu razinu efikasnosti poduzeća. Izbor teme seminara temeljen je na upitima samih poduzetnika.

U nastavku dajemo pregled seminara organiziranih i provedenih u okviru poduzetničkih centara i inkubatora tijekom 2011. godine:

Centar za poduzetništvo Osijek

- Održano 32 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 529 polaznika; 2 seminara namijenjena su poduzetnicima početnicima, a ostali seminari namijenjeni su poduzetnicima u fazi rasta i razvoja ("Financijsko ekonomsko poslovanje u obrtu", "Rješavanje problema i konflikata", "Franšiza od A do Ž", "PR za male poduzetnike" i dr.)

Miholjački poduzetnički centar d.o.o.

- Održana 3 seminara na kojima je nazočilo ukupno 37 polaznika; jedan seminar namijenjen je poduzetnicima početnicima (Upoznavanje poduzetničke okoline -"Kako osmisliti i uspješno pokrenuti vlastiti posao"), te dva za poduzetnike u fazi rasta i razvoja ("Poslovni plan" i "Marketing").

Poduzetnički centar Beli Manastir d.o.o.

- Održano 22 seminara, na kojima je nazočilo 296 polaznika; 5 seminara su namijenjena poduzetnicima početnicima ("Osnove poduzetništva"), te poduzetnicima u fazi rasta i razvoja ("Plan razrade poslovne ideje", "Kako i gdje prijaviti projektni prijedlog" i dr.), a održani su i seminari posebno za žene ("Žene u poduzetništvu").

Poduzetnički centar Belišće

- Održano 6 seminara, na kojima je nazočilo više od 60 polaznika; seminari su namijenjeni poduzetnicima u fazi rasta i razvoja ("Poslovni plan", "Govorne vještine i poslovne pregovaranje", "Kako izvoziti - hrvatska izvozna ofenziva" i dr.).

Poduzetnički inkubator Bios d.o.o.

- Održano 8 seminara za stanare inkubatora, ali i za poduzetnike izvan inkubatora - za više od 150 polaznika ("E-poduzetnik - poslovanje u petoj brzini", "Web marketing", "Kako uspješno dizajnirati proizvod" i dr.)

Tera tehnopolis d.o.o.

- Održano 12 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 309 poduzetnika ("Trening za izradu poslovnog plana", "Poduzetništvo i znanje - svjetliji dio priče", "Osnove intelektualnog vlasništva za poduzetnike" i dr.).

Zadruga "Poduzetnička mreža" Bilje

- Održana 4 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 45 polaznika; od toga jedan seminar za poduzetnike početnike ("Novi poduzetnički pothvat"), a ostali za poduzetnike u fazi rasta i razvoja ("Zadružno poduzetništvo", "Definicija pravca razvoja poduzetnika", "Financijsko ekonomsko poslovanje u obrtu").

S ciljem stručnog usavršavanja managera, malih i srednjih poduzetnika, te nadarenih studenata, Županija je sklopila Ugovor o sufinanciranju "Programa usavršavanja managera - Puma" Hrvatske udruge poslodavaca.

Program je namijenjen poslovodstvu, malim i srednjim poduzetnicima, te mladim, nadarenim studentima završnih godina studija, a pruža najsuvremeniji oblik izobrazbe, primjeren aktualnim potrebama i trenutku hrvatskog gospodarstva i temeljen na najboljim iskustvima srodnih svjetskih programa.

Tijekom 2011. godine u okviru "Programa usavršavanja managera - Puma" održani su sljedeći seminari:

Red. br.	Naziv seminara	Datum održavanja	Broj polaznika
1.	"Porezni nadzor"	21.04.2011.	13
2.	"Novi zakoni u 2011 godini i otvoreni EU natječaji"	06.05.2011.	13
3.	"Poduzetnici i banke - zajedno na putu uspjeha"	31.05.2011.	10
4.	"Zakon o radu u praktičnoj primjeni"	08.09.2011.	13
5.	"Poduzetnici i banke - zajedno na putu uspjeha"	12.10.2011.	12
6.	"Analiza financijskih izvještaja"	04.11.2011.	10
7.	"Izrada marketing plana"	25.11.2011.	19
	UKUPNO		90

Županija je za sufinanciranje "Programa usavršavanja managera - Puma" izdvojila 25.000,00 kuna. Polaznici seminara izrazili su zadovoljstvo kvalitetom i koncepcijom seminara (prosječna ocjena svih seminara je 4.65), te posebice činjenicom da su seminari u velikoj mjeri sufinancirani sredstvima Županije, ističući kako su potrebe za dodatnim usavršavanjem vrlo često veće od financijskih mogućnosti.

Tijekom 2011. godine održano je ukupno 94 seminara koje je pohađalo 1.516 poduzetnika. Izdvajanjem financijskih sredstava za provođenje seminara, Županija omogućava poduzetnicima besplatno pohađanje seminara, ili plaćanje samo dijela troškova.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori
Hrvatska udruga poslodavaca

PROJEKT 4.2.: RADIONICE

S ciljem uspostavljanja bolje suradnje između poduzetnika te razmjene znanja i iskustava, kao i boljeg povezivanja poduzetnika i poduzetničkih institucija, organiziraju se poduzetničke radionice. Kao oblik neformalne edukacije i mjesto uspostavljanja novih kontakata, radionice donose zanimljiva i korisna saznanja poduzetnicima i otvaraju im nove tržišne vidike.

U organizaciji Agencije za razvoj te poduzetničkih centara i inkubatora tijekom 2011. godine održano je oko 55 radionica za poduzetnike početnike te za poduzetnike u fazi rasta i razvoja, na kojima je nazočilo gotovo 1.600 poduzetnika.

Neke od radionica su i "E-poslovanje i poduzetnici", "Poboljšanje poslovne konkurentnosti putem elektroničkog poslovanja", "Kako izvoziti?" i dr.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 4.3: TRIBINE I PREZENTACIJE

Zbog nedostatka vremena i pravih izvora informacija, poduzetnici često nisu u tijeku s najnovijim spoznajama i dostignućima u svojoj djelatnosti. Organiziranjem informativnih tribina otklanja se taj jaz, te se na taj način pomaže poduzetnicima u unapređenju njihovog poslovanja. Za razliku od seminara, tribine se organiziraju u vidu kratkih predavanja, na kojima se jednostavno, kratko i jasno obrađuje određena tematika, prilagođena djelatnosti i veličini poduzetnika. Prisustvovanje tribinama i prezentacijama za poduzetnike je besplatno.

"Izgradnja kapaciteta - CAB BS", "Mogućnost financiranja kroz predpristupne i strukturne fondove 2012.-2013., za predstavnike privatnog sektora", "Potpore Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva", "Kako proaktivno na tržište rada", "Samozapošljavanjem do cilja" samo su neke od značajnijih tribina i prezentacija, održanih tijekom 2011. godine, na kojima je prisustvovalo više od 2.000 poduzetnika.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

5. RAZVOJ "START-UP" I MLADIH PODUZEĆA

Na području Županije provode se projekti namijenjeni poduzetnicima koji tek započinju s poslovanjem ("start-up") i mladim poduzećima. Svrha ovih projekata je stvaranje stimulativnog okruženja za povećanje broja poslovnih subjekata, te stvaranje pretpostavki za njihov uspjeh i opstanak na tržištu. Seminari za poduzetnike početnike, poduzetnička bilježnica sa svim potrebnim informacijama i adresarom institucija, mogućnost smještaja u poduzetničke inkubatore te različita savjetovanja, aktivnosti su koje se provode s ciljem razvoja novih poduzeća i poduzetnika.

PROJEKT 5.1.: "START-UP" SEMINARI

Poduzetnički centri i inkubatori provode seminare za poduzetnike početnike i za sve one osobe koje žele saznati nešto više o svijetu poduzetništva. Putem ovih seminara poduzetnike se informira o osnovama poduzetništva, o pravnim oblicima registriranja poslovnih subjekata, o poslovnom planiranju, knjigovodstvu, istraživanju tržišta i marketingu, informira ih se o programima poticanja poduzetništva, o poreznom sustavu, nude se individualna savjetovanja za poduzetnike, pružaju se usluge edukacije i savjetovanja o izradi poslovnih planova i dr.

Tijekom 2011. godine održano je 9 seminara za poduzetnike početnike u trajanju od jednog dana do dva tjedna, na kojima je sudjelovalo 132 potencijalna poduzetnika ili poduzetnika početnika.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 5.2.: PODUZETNIČKA BILJEŽNICA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Publikacija Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije "Prvi korak u poduzetništvo", namijenjena je svim osobama koje razmišljaju o pokretanju poslovnog pothvata, tj. svim poduzetnicima početnicima. Cilj izrade ove bilježnice je pružiti cjeloviti pregled svih potrebnih informacija (što je potrebno da se postane uspješan poduzetnik, različite mogućnosti ulaska u posao, kako registrirati poslovni subjekt, financiranje - gdje pronaći novac potreban za početak poslovanja, kako odabrati lokaciju za posao, obveze poduzetnika prema državi, adresar institucija za poticanje i jačanje poduzetništva i ostale korisne adrese), te početak poslovanja poduzetnicima učiniti što bezbolnijim, jednostavnijim i bržim.

Početakom 2005. godine izdano je prvo izdanje, a tijekom 2006. godine drugo, ažurirano i dopunjeno izdanje poduzetničke bilježnice, koju poduzetnici mogu besplatno dobiti u svim institucijama poduzetničke podrške na području Županije. Ista se nalazi i u elektronskom obliku na web stranicama Županije www.obz.hr. Bilježnica je postala nezamjenjiv priručnik poduzetnicima početnicima, a komentari samih poduzetnika upućuju da je izdavanje ovakve publikacije pun pogodak.

U 2008. godini bilježnica je nadopunjena novim medijem - DVD izdanjem, s nizom edukativno-informativnih priloga i primjera iz prakse. Tijekom 2009. godine tiskano je 3. izdanje bilježnice koja je obogaćena novim sadržajima, te je usklađena s novonastalim zakonskim, administrativnim i drugim promjenama, a tijekom 2011. godine bilježnica je podijeljena velikom broju poduzetnika i onih osoba koji to tek namjeravaju postati.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 5.3.: **PODUZETNIČKI INKUBATORI**

Poduzetnički inkubatori uz povoljan zakup poslovnog prostora te pružanjem poslovnih, tehničkih i obrazovnih usluga, stvaraju poslovno okruženje u kojem poduzetnici početnici imaju adekvatne uvjete za rast i razvoj. Namijenjeni su prvenstveno poduzetnicima početnicima, a bave se ili se imaju namjeru baviti proizvodnjom ili uslužnom djelatnošću vezanom uz proizvodnju, te posjeduju potencijal za razvoj i mogućnost zapošljavanja novih djelatnika.

Na području Županije djeluju dva poduzetnička centra - Poduzetnički inkubator Bios d.o.o. Osijek i Poduzetnički inkubator Osvit Donji Miholjac.

U Poduzetničkom inkubatoru Bios d.o.o. Osijek smješteno je 25 poslovnih subjekata:

Red. br.	Poslovni subjekt	Djelatnost
1.	Adcon d.o.o.	Informatičke usluge i servisi u telekomunikacijskom sektoru
2.	Ad Rem	Informatičke usluge, konzalting i napredne telekomunikacijske usluge
3.	Alatnica d.o.o.	Izrada alata
4.	Alpha Score d.o.o.	Izrada software-a Business Intelligence
5.	Audeo	Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja
6.	Centar za poduzetništvo Osijek	Savjetovanje, edukacija i izrada poslovnih planova
7.	Certifikat d.o.o.	Proizvodnja agara, odnosno mikrobioloških podloga za analizu hrane i zdravstvenih problema
8.	Demo Informatica	Proizvodnja security appliance-a Trinity
9.	Energos d.o.o.	Proizvodnja niskonaponskih razvodnih ormara
10.	Europa chemica d.o.o.	Proizvodnja mineralnih pripravaka
11.	Ferdinand d.o.o.	Proizvodnja instant praha za pripremu toplih i hladnih napitaka
12.	Grafo plast	Digitalni tisak, plastificiranje i grafička dorada
13.	ICT Media	Izrada poslovnih i Internet baziranih aplikacija
14.	K informatika	Proizvodnja mobilnih aplikacija
15.	Maestra d.o.o.	Poslovna edukacija i savjetovanje
16.	Neos	Socijalno poduzetništvo, proizvodnja suvenira
17.	Ortotisak	Grafička djelatnost
18.	Palčić	Proizvodnja dječje odjeće
19.	Plastos d.o.o.	Proizvodnja sitnih proizvoda od plastike
20.	Pučko otvoreno učilište Obris	Ustanova za obrazovanje odraslih
21.	PZ Pčelari Slavonije i Baranje	Proizvodnja pčelinjih proizvoda
22.	SEG automatizacija d.o.o.	Automatizacija i robotika
23.	Systemec automatizacija d.o.o.	Industrijska automatizacija
24.	Zeus	Proizvodnja aluminijske stolarije
25.	ZL media d.o.o.	Razvoj hot-spot mreža

U Poduzetničkom inkubatoru Osvit Donji Miholjac smještan je 11 poslovnih subjekata:

Red. br.	Poslovni subjekt	Djelatnost
1.	Alu-promet	Proizvodnja metalnih konstrukcija za prikolice, kamione i slična vozila
2.	DM-MIG d.o.o.	Proizvodnja metalnih konstrukcija - kovane ograde
3.	Europlast	Prerada plastičnih masa
4.	Granulat d.o.o.	Proizvodnja proizvoda od plastike
5.	Heliantus	Izradu vafl papira
6.	Kanaan d.o.o.	Prerada kikirikija i skladište
7.	Metalne konstrukcije	Proizvodnja prikolica za traktore i metalnih konstrukcije za farme
8.	Papir-stroj	Proizvodnja kompjutorskog papira i ading rola
9.	Quadratum d.o.o.	Izrada namještaja po mjeri
10.	Thermia d.o.o.	Strojna obrada metala
11.	Thomas Eckhard d.o.o.	Zastupnik za "Rembrandin" boje i lakove za metal

Stanarima inkubatora se svakodnevno pomaže kroz organizacijsku i savjetodavnu pomoć, te se obavljaju usluge tajništva (audio-vizualna tehnika, korištenje kompjutera, telefona, telefaksa i uređaja za kopiranje, grafičkog oblikovanja i tiska, pristup Internetu, marketinške usluge i sl.).

Poduzetnički inkubatori kontinuirano surađuju s institucijama poduzetničke podrške (Agencija za razvoj, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, komore, centri za poduzetništvo i dr.), kako bi bili upućeni u sve programe i aktivnosti poticanja poduzetništva koje se provode, a koje su značajne za razvoj inkubatora tj. za unapređenje poslovanja njihovih stanara.

Stanari inkubatora uključeni su u različite edukativne seminare, za njih su organizirani informatički tečajevi kao i tečajevi stranih jezika. Organiziranim zajedničkim nastupima na domaćim i inozemnim sajmovima i organiziranjem različitih oblika promocije (sajam proizvoda stanara, izložbe, tribine...), stanarima se pokušava pomoći u lakšem prodoru na tržišta tj. pokušava se upoznati potencijalne kupce s njihovim proizvodima i uslugama.

U organizaciji poduzetničkog inkubatora Bios, Centra za poduzetništvo Osijek i Regionalne razvojne agencije Slavonije i Baranje održana je V. međunarodna konferencija o poduzetništvu "Inovativnost + Poduzetništvo = Konkurentnost". Na konferenciji su sudjelovali renomirani domaći i strani predavači. Neke od tema konferencije bile su: poduzetništvo, uspješni poduzetnički projekti, poticanje razvoja poduzetničke konkurentnosti, transfer znanja, potporne institucije. U sklopu 15. Nacionalnog savjetovanja o gospodarstvu i poduzetništvu poduzetničkom inkubatoru Osvit dodijeljena je nagrada za najbolji inkubator u Republici Hrvatskoj.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički inkubator

PROJEKT 5.4.: NAJBOLJA PODUZETNIČKA IDEJA

Povećanje broja malih i srednjih poduzeća, ali isto tako njihov uspjeh i opstanak na tržištu jedan je od ciljeva razvoja gospodarstva Županije. Rast broja malih i srednjih poduzeća najčešće je posljedica postojanja specifičnih preduvjeta. Novoosnovana poduzeća koja imaju najveće uspjehe uglavnom se koncentriraju u regijama u kojima postoje kvalitetni uvjeti za razvoj. U takvim regijama poticajni procesi i postojeća infrastruktura omogućuju pokretanje malih konkurentnih poduzeća, čiji uspjeh dodatno ohrabruje i privlači potencijalne poduzetnike, te omogućava stvaranje kritične mase poduzetničkih aktivnosti. Kako se razina poduzetničkih aktivnosti povećava, aktivnosti već prisutnih poduzeća uvjetuju osnivanje novih poduzeća koja pružaju komplementarne proizvode i usluge. Takvi

sinergijski efekti omogućuju znatno brži razvoj unutar određene regije. Kako bi se u Županiji pokrenuli slični razvojni procesi, potrebno je aktivno poticati poduzetničke aktivnosti, a jedan od načina za realizaciju takvog cilja je projekt "Najbolja poduzetnička ideja".

Projekt "Najbolja poduzetnička ideja" ima za cilj poticanje "start-up" poduzetnika, ali i onih osoba koje tek razmišljaju o ulasku u svijet poduzetništva, na stvaranje novih proizvoda odnosno usluga koji se mogu ponuditi tržištu. Vrijednost ovog projekta izražena je i stvaranjem pozitivnog poduzetničkog ozračja i edukacijom, koja će motivirati i osposobiti poduzetnike da i mimo natječaja počnu planirati i osnuju vlastiti poslovni subjekt.

Kako bi ovaj projekt bio što zanimljiviji, predviđene su nagrade za najuspješnije sudionike. Prvu nagradu u iznosu od 25.000,00 kuna dodjeljuje Županija, a ostale nagrade sponzori - renomirane tvrtke koje posluju na području Županije. Uključivanje sponzora u Natječaj dodatni je poticaj za sudionike, jer će im omogućiti uspostavljanje vrijednih kontakata s potencijalnim poslovnim partnerima i investitorima.

Županija je i u 2011. godine osigurala sredstva u proračunu za provedbu ovog projekta, Agencija za razvoj provela je sve pripremne radnje, no, trenutna gospodarska situacija utjecala je i na vrlo slab i nedostatan odaziv sponzora, stoga je provedba projekta odgođena za početak 2012. godine.

Još jedna potvrda kvalitete ovog projekta je i nominacija istog za European Enterprise Awards (EEA) - Europsku nagradu za poduzetništvo, koju Europska komisija dodjeljuje od 2006. godine institucijama lokalne i regionalne samouprave koje posebnim mjerama potiču razvoj poduzetništva. Na natječaju je sudjelovalo 27 zemalja članica Europske unije te Island, Norveška, Srbija i Turska, a ove godine u projekt se uključila i Republika Hrvatska.

Izbor najboljeg projekta EEA sastoji se od dvije faze. Prva faza uključivala je nacionalnu razinu na kojoj se tijela javne vlasti s posebnim naglaskom na tijela na lokalnoj/regionalnoj razini, prijavljuju Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva. Evaluacijski odbor je na temelju određenih i propisanih EU kriterija odabrao dva projekta koja Republika Hrvatska kandidira na europsku razinu. Prvo mjesto pripalo je našoj Županiji tj. projektu "Najbolja poduzetnička ideja", koji je osvojio 100 bodova. Iako u drugoj fazi - odabir najboljeg projekta na europskoj razini Županije nije osvojila nagradu, projekt "Najbolja poduzetnička ideja" prepoznat je kao jedan od najboljih primjera unapređenja poduzetničkog okruženja.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori
Sponzori

6. POTICANJE OSNIVANJA PODUZETNIČKIH ZONA

Na području Županije osnovano je 76 poduzetničkih zona. Dvadesetak zona je gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno, a ostale zone su u fazi pripreme. Zone su raspoređene prema administrativnoj podjeli na općine i gradove, a smještene su u svim gradovima na području Županije, te u 34 općine.

Izgradnjom poduzetničkih zona Županija, općine i gradovi žele potaknuti razvoj gospodarstva na svom području, riješiti prostorne probleme poduzetnika i poticati buduće poduzetnike na ulaganje. Osnivanjem poduzetničkih zona i proširenjem aktivnosti u postojećim, na dugoročan se način pomaže poduzetnicima u rješavanju problema prostora, odnosno stvaranju uvjeta za nesmetani rad, korištenje zajedničke infrastrukture i povezivanje poduzetnika smještenih na istom prostoru.

Obzirom da se radi o projektima čije ostvarenje zahtjeva angažiranje velikih financijskih sredstava i dobru pripremu, osnivanje i izgradnja novih poduzetničkih zona traži više vremena. Prvi korak u tom procesu je priprema projektne dokumentacije, kako bi projekti biti pripremljeni na način da mogu biti predloženi za financiranje.

Skupština Osječko-baranjske županije je na svojoj 22. sjednici održanoj 10. srpnja 2008. godine usvojila Plan razvoja poduzetničkih zona na području Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2008. do 2012. godine. Plan zona obuhvaća pregled dosadašnjih aktivnosti kao i planove razvoja poduzetničkih zona do 2012. godine. Uvažavajući prioritete razvoja Županije, u planu zona su rangirane zone u višoj fazi gotovosti, kao i zone u pripremi.

PROJEKT 6.1.: SUFINANCIRANJE IZGRADNJE PODUZETNIČKIH ZONA

Infrastrukturnim opremanjem zona potrebno je stvoriti pretpostavke za brži gospodarski razvoj općina i gradova, te omogućiti poduzetnicima brže i povoljnije rješavanje poslovnog prostora, što je i glavni cilj ovog projekta. Podciljevi su: kreiranje novih radnih mjesta, racionalizacija korištenja resursa (prostor, energija, infrastruktura), veća efikasnost proizvodnih procesa, povećanje prihoda jedinica lokalne samouprave, porast izvoza, angažiranje građevinske operative u opremanju zona.

Županija izdvaja značajna sredstva iz svog proračuna za opremanje poduzetničkih zona. U razdoblju od 2004. do kraja 2011. godine Županija je izdvojila više od 45 milijuna kuna za sufinanciranje infrastrukturnog opremanja poduzetničkih zona.

Pojedine jedinice lokalne samouprave, osim izdvajanja proračunskih sredstava za opremanje zona, i raznim drugim olakšicama nastoje omogućiti poduzetnicima povoljnije poslovanje u zonama - građevinsko zemljište bez naknade ili po subvencioniranim cijenama s mogućnošću odgode plaćanja, oslobađanje plaćanja komunalnog doprinosa ili smanjeni komunalni doprinosi, smanjenu komunalnu naknadu, olakšice za porez na tvrtku, te druge olakšice. Na taj način poduzetničke zone postaju još pristupačnije i privlačnije mjesto poslovanja, odnosno jezgre gospodarskog razvoja.

Županija je tijekom 2011. godine koordinirala provođenje "Projekta izgradnja poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave", Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

NOSITELJI: Županija
Jedinice lokalne samouprave

PROJEKT 6.2.: KATALOG PODUZETNIČKIH ZONA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Katalog poduzetničkih zona predstavlja sistematizirani pregled svih poduzetničkih zona na području Županije - kako onih postojećih, tako i onih u pripremi, te predstavlja prvi oblik katalogizacije poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj.

U katalogu se nalazi kartografski prikaz svih postojećih i planiranih zona, osnovni podaci o zonama (smještaj, površina, veličina parcela, infrastrukturna opremljenost, cijena zemljišta, komunalnog doprinosa i komunalne naknade), te tabelarni prikaz svih važnih podataka o zonama. Cilj ovog kataloga je upoznavanje poduzetnika s mogućnostima poslovanja u poduzetničkim zonama tj. poticanje ulaganja u poduzetničke zone kao jezgre gospodarskog razvitka.

Tijekom 2009. godine tiskano je 4. izdanje kataloga na hrvatskom i engleskom jeziku s pripadajućim DVD medijem, te novim sadržajima i aktualnim podacima. Katalog je dostupan u svim institucijama poduzetničke podrške, a nalazi se i na web stranici Županije. Osim podjelom kataloga, tijekom 2011. godine zone su promovirane i putem web portala www.obz-invest.hr u okviru kojeg se nalaze i podaci o poduzetničkim zonama na području Županije.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

7. POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA

Konkurentski položaj određene nacionalne ili lokalne ekonomije ovisi prvenstveno o kvaliteti raspoloživih ljudskih resursa. Korištenje tih resursa i ulaganje u njihovu kvalitetu glavni su čimbenici gospodarskog i socijalnog napretka. Ulaganjem u obrazovanje omogućava se stjecanje novih znanja i vještina, potrebnih za otvaranje novih radnih mjesta.

S ciljem povećanja zaposlenosti, bolje motiviranosti u traženju posla i povećanjem razine stručnih i dodatnih znanja Županija povodi nekoliko različitih projekata. Za provođenje ovih projekata u razdoblju od 2004. godine do kraja 2011. godine iz proračuna Županije izdvojeno je 1,6 milijuna kuna, a osposobljavanje je prošlo ukupno 533 nezaposlene osobe.

PROJEKT 7.1.: POMOĆ DUGOTRAJNO NEZAPOSLENIM OSOBAMA

Jedan od velikih problema na tržištu rada je dugotrajna nezaposlenost osoba prijavljenih na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Osijek (u daljem tekstu: HZZ, PS Osijek), izlazak iz aktivnosti traženja posla, a kao posljedica javlja se korištenje raznih vidova socijalnih naknada koje ostvaruju nezaposlene osobe. Dugotrajna nezaposlenost za sobom povlači postepeni gubitak znanja i vještina stečenih radom ili obrazovanjem, gubitak motivacije i aktiviteta, te gubitak bilo kakve veze s tržištem rada. Takve karakteristike dugotrajno nezaposlenih osoba nisu prihvatljive na tržištu rada.

Iz svih navedenih razloga Agencija za razvoj Osječko-baranjske županije osmislila je projekt ECDL edukacije nezaposlenih osoba. Projekt je usmjeren na osobe srednje stručne spreme, koje su na evidenciji HZZ, PS Osijek duže od godine dana, a zanimanja su s niskom stopom zapošljavanja.

Nakon završetka motivacijskih radionica, Osječko-baranjska županija financirala je ECDL edukaciju u trajanju od 120 sati (7 modula) za 30 dugotrajno nezaposlenih osoba. Ova edukacije je izabrana s obzirom da nema gotovo niti jednog radnog mjesta sa srednjom stručnom spremom gdje kao preduvjet nije navedeno poznavanje rada na osobnom računalu, a opća informatička pismenost populacije nezaposlenih osoba kojima je ovaj projekt namijenjen, vrlo je loša. Zavod za informatiku Osijek obavio je osposobljavanje za 30 polaznika za rad na osobnom računalu.

NOSITELJI: Županija
HZZ, Područna služba Osijek
Obrazovne institucije

PROJEKT 7.2.: OSPOSOBLJAVANJE NEZAPOSLENIH OSOBA ZA DEFICITARNA ZANIMANJA

Dodatnim obrazovanjem radno sposobnog stanovništva poboljšava se mogućnost zapošljavanja i pokretljivost pojedinca na tržištu radne snage. Prekvalifikacijom za deficitarna znanja i vještine, odgovara se na potrebe tržišta, odnosno poduzetnika za određenom radnom snagom. Županija je tijekom 2011. godine provela i financirala projekt osposobljavanja za zavarivače.

Temeljem obavljenih istraživanja, uočena je kontinuirana potreba poslodavaca za ovakvim kadrom, a kandidati koji završe osposobljavanje imaju vrlo veliku vjerojatnost zapošljavanja. Projekt je usmjeren na muške osobe metalske struke, koje su na evidenciji HZZ, PS Osijek duže od godine dana.

Nakon završetka motivacijskih radionica i individualnog testiranja i savjetovanja, Županija je financirala osposobljavanje za zavarivače za pet osoba. Osposobljavanje se sastoji od 35 sati teorijske nastave na kojoj se obrađuju teme vezane uz tehničke materijale i tehnologiju zavarivanja, 130 sati individualnog praktičnog rada na radnom mjestu zavarivača plinom, te provođenje postupka izdavanja certifikata svakom kandidatu (atest). Osposobljavanje je obavila Strojarska tehnička škola Osijek.

Agencija za razvoj pokrenula je još jedan projekt osposobljavanja za deficitarna zanimanje - osposobljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba za rukovatelje CNC strojevima. Naime, temeljem obavljenih istraživanja tržišta radne snage na području Županije, uočena je kontinuirana potreba poslodavaca za rukovateljima numeričko upravljanim alatnim strojevima za obradu kovina i sličnih materijala - CNC strojevi.

Nakon završetka motivacijskih radionica i individualnog testiranja i savjetovanja, Županija je financirala osposobljavanje za pet rukovatelje CNC strojevima. Osposobljavanje se sastoji od 64 sati teorijske nastave na kojoj će se obrađivati teme vezane uz tehničke materijale, osnove CNC tehnike, tehnologije obrade materijala, 80 sati praktičnog dijela nastave i šest sati završne provjere osposobljavanja. Osposobljavanje je obavila Strojarska tehnička škola Osijek.

NOSITELJI: Županija
HZZ, Područna služba Osijek
Obrazovne institucije

PROJEKT 7.3.: POTICANJE ZAPOSŁJAVANJA ŹENA

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Osijek, (rujan 2011. godine), 55,8 % od ukupnog broja prijavljenih nezaposlenih osoba čine žene. Kako bi se ovaj postotak smanjio, Agencija za razvoj Osječko-baranjske županije je, istražujući potrebe tržišta, osmislila projekt koji je usmjeren upravo na ovu ciljnu skupinu, a vezan je uz provođenje programa osposobljavanja za njegovateljice.

Svrha je nastavnog programa za osposobljavanje za njegovateljice steći znanja i vještine za obavljanje poslova i radnih zadataka njegovateljice, razvijati humani odnos prema bolesniku/štićeniku, razvijati kulturne i higijenske navike, razvijati vještine komuniciranja s bolesnikom/štićenikom i suradnicima, te razvijati samostalnost u radu i sposobnost razumijevanja radnih naloga medicinskog osoblja. Osposobljavanje traje 560 sati, od toga 140 sati teorijski dio nastave, 210 sati praktična nastava i 210 sati stručna praksa, a ciljnu skupinu čini deset dugotrajno nezaposlenih žena. Osposobljavanje je provelo Pučko otvoreno učilište Poetika.

NOSITELJI: Županija
HZZ, Područna služba Osijek
Obrazovne institucije

PROJEKT 7.4.: POTICANJE ZAPOSŁJAVANJA MARGINALIZIRANIH SKUPINA

Marginalizirane skupine, posebno osobe s invaliditetom, dugotrajno nezaposlene osobe te žrtve obiteljskog nasilja u nepovoljnom su položaju na tržištu rada, i teško pronalaze zaposlenje. Upravo stoga, Agencija za razvoj pokrenula je projekt stručnog osposobljavanja za zanimanje "Izrađivač tradicijskih predmeta", usmjeren upravo k marginaliziranim skupinama. Osim stvaranja pretpostavki za zapošljavanje marginaliziranih skupina, te terapijskih i radno okupacijskih učinaka, projekt ima za cilj i očuvanje i njegovanje tradicijske baštine.

Nakon završetka motivacijskih radionica i individualnog testiranja i savjetovanja, Županija je financirala osposobljavanje za izrađivače tradicijskih predmeta za sedam osoba. Osposobljavanje se sastoji od 148 sati teorijske i praktične nastave unutar kojeg se polaznike osposobljava za izradu predmeta tradicijske ili uporabne vrijednosti u tehnikama glina-keramika, fuzija stakla, oslikavanje stakla kao i zlatovez. Osposobljavanje je proveo Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek.

NOSITELJI: Županija
HZZ, Područna služba Osijek
Obrazovne institucije

8. POTICANJE OBRRTNIŠTVA

Hrvatska obrtnička komora krovna je institucija obrtnika. Na razini Županije djeluje područna obrtnička komora, a na razini gradova i općina udruženja obrtnika. Sve ove institucije provode aktivnosti promicanja obrta i obrtništva, te usklađivanje i zastupanje njihovih zajedničkih interesa. Tijekom 2011. godine nastavljena je suradnja s HOK, Obrtničkom komorom Osječko-baranjske županije, a Županija se uključila u određene projekte poticanja i razvoja obrtništva.

PROJEKT 8.1.: PROJEKTI RAZVOJA OBRRTNIŠTVA

U okviru projekata koje Županija provodi s ciljem poticanja poduzetništva, jedna od skupina korisnika su i obrti i obrtnici. Sufinanciranjem kamate za poduzetničke kredite obrtnika, Županija omogućava ishođenje financijskih sredstava po povoljnijim uvjetima, sufinanciranjem nastupa na sajmovima obrtnicima se pomaže u pronalaženju novih tržišta, a svim ostalim aktivnostima - financijskim i logističkim Županija nastoji pomoći razvoj obrtništva i opstanak obrta.

Stručnim usavršavanjem obrtnika nastoji se pružiti obrtnicima odgovor na mnogobrojna pitanja vezana uz specifičnosti obrtništva, te znanja potrebna za unapređenje i razvoj obrtničke djelatnosti. Usavršavanje obično uključuje sadržaje kao što su financijsko ekonomsko poslovanje u obrtu, osnove podučavanja naučnika u obrtničkim radionicama, informatička znanja i vještine i drugo. U provedbu seminara uz Županiju i poduzetničke centre uključena je HOK, Obrtnička komora Osječko-baranjske županije.

U suradnji s HOK, Obrtničkom komorom Osječko-baranjske županije, Županija je sudjelovala na različitim tribinama i okruglim stolovima na kojima su obrtnicima prezentirani svi projekti poticanja poduzetništva, kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou, te im je na taj način omogućena bolja informiranost, kao i mogućnost korištenja bespovratnih sredstava i potpora. Županije je iznosom od 25.000,00 kuna sufinancirala aktivnosti organiziranja sajмова HOK, Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije.

NOSITELJI: Županija
HOK, Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

9. SUFINANCIRANJE NASTUPA NA SAJMOVIMA

Nastupi na sajmovima predstavljaju jednu od značajnih promotivnih aktivnosti, kako za poduzetnike tako i za različite institucije, ustanove, udruženja, društva i dr. Na sajamskim manifestacijama uspostavljaju se novi kontakti, pronalaze novi poslovni partneri, te dolazi do izravne razmjene informacija o proizvodima i uslugama.

PROJEKT 9.1.: SUFINANCIRANJE ZAJEDNIČKIH I INDIVIDUALNIH NASTUPA NA SAJMOVIMA

Nastupi na sajmovima, posebice onim inozemnim, iziskuju značajna financijska sredstva, pa poduzetnici vrlo često nisu u mogućnosti samostalno podmiriti sve troškove takvih aktivnosti - plaćanje zakupa i uređenja prostora, troškove transporta robe, troškove izrade propagandnog materijala i dr.

Tijekom 2011. godine iz proračuna Županije odobrena su bespovratna sredstva za sufinanciranje nastupa na sajmovima, festivalima, smotrama, natjecanjima i drugim manifestacijama. Izdvojenim sredstvima Županija je omogućila poduzetnicima s područja Županije ne samo nastupanje na sajmovima i manifestacijama, nego je i podigla kvalitetu i učinkovitost samog izlaganja i opremanja izložbenog prostora.

NOSITELJI: Županija

PROJEKT 9.2.: SUFINANCIRANJE ORGANIZIRANJA SAJMOVA I DRUGIH MANIFESTACIJA

U svrhu promicanja poduzetništva, Županija sufinancira aktivnosti organiziranja sajмова namijenjenih poduzetnicima. Valpovački poduzetnički centar je s partnerima organizirao već tradicionalni 5. Valpovački sajam obrtništva i malog poduzetništva. Cilj ovog projekta bio je poticajnim mjerama stvarati marketinški pristup upravljanja tvrtkom, a time povećati konkurentnost proizvoda i usluga. Održavanjem sajma želi se potaknuti razvoj obrtništva, kako na području grada Valpova tako i na području cijele Županije, a Županija je kao i do sada bila jedan od pokrovitelja sajma.

U organizaciji Centra za poduzetništvo Osijek održan je dvodnevni sajam "Tradicija za budućnost". Svrha sajma bila je stimuliranje lokalnog gospodarstva i poticanje novih mogućnosti zapošljavanja kroz razvoj ruralnog turizma i ekološke poljoprivredne proizvodnje. U okviru sajma dodijeljene su tri nagrade za najbolje uređeni štand, a prvu nagradu osigurala je Županija.

Medijska kuća Business.hr u suradnji sa svojim partnerima provodi projekt "Gazele". Svrha je projekta poticanje gospodarskog razvoja tržišta, posebno u području malog i srednjeg poduzetništva, s naglaskom na važnost rasta, razvoja i transparentnog poslovanja. Cilj projekta Gazele je izdvajanje perspektivnih i brzorastućih malih i srednjih poduzeća koja transparentnim poslovanjem predstavljaju moguće sigurnije poslovne partnere. Poštujući jedinstvo i razlike hrvatskoga gospodarstva, projekt Gazele razvoj poslovnih subjekata prati na dvije razine - regionalnoj i nacionalnoj. Na manifestacije izbora Gazela za područje istočne Hrvatske i Slavonije, Županija je imala ulogu domaćina, te je sufinancirala ovaj projekt.

NOSITELJI: Županija
Organizatori sajмова i drugih manifestacije

10. SURADNJA NA INOVACIJAMA I UVOĐENJU NOVIH PROIZVODA

Najznačajniju ulogu u promicanju inovacija i uvođenju novih, tehnološki usavršenih ili inovativnih proizvoda imaju, uz same inovatore tj. poduzetnike-inovatore, Društvo inovatora "Osijek" i Tera tehnopolis d.o.o.

PROJEKT 10.1 SURADNJA S DRUŠTVOM INOVATORA "OSIJEK"

Društvo inovatora "Osijek" Osječko-baranjske županije okuplja velik broj članova i jedno je od najuspješnijih društava u Hrvatskoj po broju osvojenih nagrada. Članovi društva entuzijasti su koji u slobodno vrijeme razrađuju i realiziraju ideje, čiju vrijednost potvrđuju mnogobrojna osvojena priznanja. Osnovna uloga Društva inovatora "Osijek" je pomoć inovatorima u prijavi patenata Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo, organiziranje nastupa na različitim domaćim i međunarodnim sajmovima, te općenito, promoviranje i razvoj inovatorstva.

Društvo inovatora provodi i niz različitih stručnih aktivnosti: organiziranje stručnih seminara iz područja normizacije i mjeriteljstva, angažman stručnih prevoditelja za tehničku dokumentaciju iz razvoja proizvoda, organiziranje specijaliziranih seminara iz područja agrotehničke kulture, primjene novih dostignuća, koordiniranje na poslovima organiziranja inventivne djelatnosti, normativnim i statutarnim poslovima i drugo. Po broju osvojenih nagrada, jedno je od najuspješnijih društava u Hrvatskoj.

Tijekom 2011. godine članovi društva nastupali su na sajmovima, izložbama i manifestacijama u zemlji i inozemstvu s velikim brojem inovacija na kojima su osvojili vrijedna odličja, a Županija je sufinancirala rad i aktivnosti društva.

NOSITELJI: Županija
Društvo inovatora "Osijek"

PROJEKT 10.2.: SURADNJA S TEROM TEHNOPOLIS D.O.O.

Tera tehnopolis d.o.o. spona je između resursa Sveučilišta J. J. Strossmayera i drugih institucija od značenja za gospodarski razvitak i poduzetništvo, s ciljem pružanja znanstveno-istraživačkih (razvoj inovacija te modificiranje i usavršavanje postojećih tehnoloških rješenja za potrebe razvoja), financijskih i konzultantskih potpora osnivanju novih, tehnološko orijentiranih tvrtki i tehnoloških tvrtki u fazi razvoja.

Tera tehnopolis d.o.o. osigurava i prostorni smještaj određenom broju tehnološki orijentiranih tvrtki, a posebice tvrtkama iz sektora poput biotehnologije i telekomunikacija, te pruža tehničku potporu poduzetnicima u poslovnom planiranju, ekspertizi u svezi pitanja osnutka, organiziranja, managementa i razvoja učinkovitog posla.

U okviru Tere tehnopolisa d.o.o. djeluje poslovni inkubator Tera. Krajem 2011. godine u poslovni inkubator TERA bila su smještena 24 stanara s ukupno 82 zaposlena djelatnika. Inkubirane tvrtke po vrsti djelatnosti pripadaju uslužnim i proizvodnim tvrtkama koje obavljaju DNA analizu, informatičke djelatnosti, istraživanje, razvoj i projektiranje u građevinarstvu te savjetovanje vezano za energetska učinkovitost te proizvodnju strojeva za poljoprivredu i šumarstvo te razvoj softverskih komponenti. Za djelatnosti koje se ne mogu smjestiti u poslovni inkubator TERA, provodi se inkubacija izvan inkubatora, na lokacijama u vlasništvu klijenta ili u suradnji s drugim poduzetničkim inkubatorima i gospodarskim zonama.

Budi uzor/Inova 2011 bila je 2011. godine među najvećim izložbama inovacija u Europi. Točno 500 izložaka u različitim kategorijama činilo je ovu izložbu inovacija najvećom koja je dosada održana u Hrvatskoj. Zajednički nastup osječkih institucija svakako je ključna komponenta ovakvog rezultata. Tera tehnopolis d.o.o., Hrvatska udruga inovatora poduzetnika i Tehnostart Osijek su priredili bogat stručni program, izložili 30 inovacija u konkurenciji za medalje, 75 finalista u natjecanju za pisanje studentskih poslovnih planova, 17 robota. Izložba Budi uzor/Inova je imala više stranih (149) nego domaćih (134) inovacija. Studenti su na Budi uzor nastupali u dvije potpuno različite uloge: dio studenata je tijekom izložbe odradio obaveznu praksu, dok je više od 150 studenata sudjelovalo u natjecanju u pisanju studentskih poslovnih planova. Najuspješnih 75 je bilo u konkurenciji za medalje i nagrade Tere Tehnopolis d.o.o. i Hrvatske udruge poslodavaca-poduzetnika (HUIP). Izložba je ove godine organizirana uz potporu nekoliko institucija, među kojima je i Županija.

Tijekom 2011. godine zaprimljeno je 130 upita za 107 različitih projekata po pitanju zaštite intelektualnog vlasništva, komercijalizacije inovativnih projekata, izvorima financiranja projekata i po pitanjima sudjelovanja na međunarodnim izložbama. Za 15 inovacija je pokrenut postupak zaštite. Predmeti su vezani za patentnu zaštitu, zaštitu industrijskog dizajna i zaštitu figurativnog i verbalnog žiga.

U Teri tehnopolis d.o.o. tijekom 2011. godine održani su različiti seminari i predavanja, izložbe i posjete, a stanari inkubatora nazočili su i različitim edukativnim sadržajima u drugim poduzetničkim institucijama. Nastupima u medijima promoviran je sam centar, njegova djelatnost i projekti, kao i njegovi stanari.

Tijekom 2011. godine Županija je izdvojila 50.000,00 kuna za potrebe realizacije projekta Znanstveno-tehnološkog parka Tehnopolis Osijek, te je iznosom od 50.000,00 kuna sufinancirala projekt "Tera Osijek Znanstveno - inkubacijski poslovni centar" u okviru Programa razvoja tehnološke infrastrukture.

NOSITELJI: Županija
Tera tehnopolis d.o.o.

11. POTICANJE ZADRUGARSTVA

Zadruga je dobrovoljno udruženje zadrugara, u kojemu svaki član sudjeluje neposredno, i koji zajedničkim poslovanjem po načelu uzajamne pomoći, unapređuju svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, radi ostvarivanja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara, u skladu sa zakonom i pravilima struke.

Na području Županije osnovano je najviše zadruga u Republici Hrvatskoj s velikim brojem zadrugara, zaposlenika i kooperanata, a ovo povećanje rezultat je aktivnosti koje Županija provodi usmjerenih prema poticanju zadrugarstva.

Tijekom 2011. godine provedeni su sljedeći projekti s ciljem poticanja zadruga i zadrugarstva:

PROJEKT 11.1.: EDUKATIVNA BROŠURA O ZADRUGAMA "ZADRUGA ZA 21. STOLJEĆE"

S ciljem promocije zadružnog poslovanja, Županija je izdala brošuru "Zadruga za 21. stoljeće". Brošura sadrži niz korisnih podataka: što je zadruga, koji je pravni okvir za osnivanje zadruge, zadružna načela, povijest zadrugarstva, postupak osnivanja zadruga, razlozi zašto se udružiti u zadrugu i prednosti zadružnog poslovanja i dr. Statistički podaci o zadrugama, adresar svih zadrugara na području naše Županije te njihovi najuspješniji predstavnici, također su sastavni dio ove publikacije.

Ovom brošurom želi se približiti zadruga kao oblik međusobnog povezivanja i udruživanja poduzetnika, upoznati postojeće i buduće poduzetnike s prednostima poslovanja u zadrugama, te na taj način potaknuti povećanje broja zadruga, ne samo poljoprivrednih, nego i obrtničkih, uslužnih te štedno-kreditnih. Tijekom 2011. godine brošura je podijeljena brojnim poduzetnicima, a ista se nalazi i na web stranicama Županije www.obz.hr

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 11.2. : WEB PORTAL: WWW.ZADRUGE.OBZ.HR

U svrhu poticanja zadrugarstva, promocije zadružnog poslovanja, te daljnjeg rasta i razvoja zadruga, Županija je izradila web portal svih zadruga s područja Županije. Na portalu www.zadruga.obz.hr se nalaze aktualni podaci o zadrugama i zadružnom poslovanju, načinu osnivanja zadruga, te pojedinačno predstavljanje svake od zadruga s kratkim opisom djelatnosti, proizvodima i svojim posebnostima. Svrha ove aktivnosti je bolje povezivanje zadruga, promocija zadružnog poslovanja i prednosti koje pruža takav oblik organiziranja, te poticaj za osnivanjem novih zadruga. Portal sadrži niz korisnih informacija, a zamišljen je kao centralno mjesto svih zadruga i zadrugara s područja Županije.

Sastavni dio portala je i interaktivna karata Županije s ucrtanim svim zadrugama, te mogućnošću dobivanje detaljnih informacija o svakoj pojedinačnoj zadruzi, njenoj adresi i djelatnosti, zadrugarima i sl. U okviru portala predstavljeni su i svi programi poticanja zadruga, mogućnost postavljanja pitanja u svezi zadruga, korisni članci i savjeti, te niz linkova. Tijekom 2011. godine portal je ažuriran u skladu s promjenama u sadržaju istog.

NOSITELJI: Županija

12. NOVE INVESTICIJE I POTICANJE IZVOZA

Povećanje ulaganja i nove investicije temelj su gospodarskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta. Provodeći aktivnosti čiji je cilj privlačenje potencijalnih investicija, Županija nastoji biti kvalitetan partner svakom novom investitoru i pomoći mu u bržoj realizaciji poslovnog pothvata, pronalasku adekvatnog zemljišta ili poslovnog prostora, zapošljavanju potrebne radne snage.

Osim novih investicija, izvozne aktivnosti zauzimaju visoko mjesto na listi prioriteta za brži gospodarski i socijalni rast i razvoj. Osječko-baranjska županija jedna je od malobrojnih županije u kojoj je ostvarena pozitivna trgovinska bilanca.

PROJEKT 12.1.: PROMOCIJA MOGUĆNOSTI ULAGANJA U ŽUPANIJU

S ciljem promocije gospodarstva te privlačenje investitora, izrađen je Investicijski vodič Osječko-baranjske županije. Investicijski vodič je prvenstveno namijenjen potencijalnim domaćim i stranim ulagačima, poduzetnicima kao i institucijama poduzetničke podrške, te svima onima koji dolaze u kontakt sa potencijalnim investitorima.

U Investicijskom vodiču su sadržane osnove informacije o Županiji (geografski položaj, prirodni resursi, popis važnih institucija, struktura stanovništva, podaci o zaposlenosti, infrastrukturna opremljenost, ekonomski pokazatelji, pravni okviri ulaganja, carinski, financijski i porezni sustav...), te niz drugih, korisnih informacija, kojima je cilj potencijalnim investitorima olakšati poduzimanje radnji koje prethode početku poslovanja, te im biti od pomoći i učiniti im ulaganje i poslovanje na području Županije jednostavnijim i ugodnijim. Vodič je dvojezičan - na hrvatskom i engleskom jeziku.

Značajne informacije za potencijalne ulagače su i mogućnost ostvarivanja različitih pogodnosti prilikom kupovine zemljišta i olakšice u plaćanju komunalnog doprinosa i naknade. Sve ove informacije nalaze se u Katalogu poduzetničkih zona Osječko-baranjske županije. Kako bi potencijalnim ulagačima ove informacije bile što dostupnije, katalog zona tiskan je na hrvatskom i na engleskom jeziku, te uz Investicijski vodič sadrži značajan presjek svih informacija, potrebnih budućim ulagačima.

U cilju privlačenja stranih ulaganja na temelju razvojnih mogućnosti, Županija je izradila web stranicu www.obz-invest.hr u okviru koja se nalaze svi važniji podaci za Županiju, razvrstani u nekoliko ključnih kategorija. Ovi podaci služit će svim zainteresiranim potencijalnim investitorima kao vodič prilikom otvaranja mogućnosti ulaganja u različite sektore važne za gospodarski prosperitet Županije. Ovakvim pristupom nastoji se privući što je moguće više stranih ulaganja u Županiju, omogućiti otvorenost Županije prema međunarodnom tržištu, kao i osigurati što jednostavniji i brži pristup svim važnim podacima za strane ulagače.

Kao jedan od oblika promocije Županije, te u svrhu privlačenja potencijalnih ulagača, Županija je financirala izradu filma "Pravo mjesto za pravi posao", u kojem su slikom i tekstom predstavljeni svi resursi s kojima Županije raspolaže, te koji mogu biti zanimljivi kako domaćim, tako i stranim investitorima. Upravo stoga, film je preveden na šest svjetskih jezika, a nalazi se i u okviru prije spomenute web stranice.

U nastojanju stvaranja konkurentnog i privlačnog poslovnog okruženja te razvijanja vlastite osposobljenosti u pružanju usluge koja će biti znatno više od uobičajenih administrativnih poslova Županija se uključila u projekt "Razvoj investicijskog okruženja" (ICPR). Projekt je realiziran u suradnji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj kao dio Operativnog programa za regionalnu konkurentnost 2007.-2009. Rezultat ispunjavanja uvjeta Projekta jest certificiranje Županije kao hrvatske regije privlačne za ulaganje (Croatian Investor Friendly Region).

Kao kandidat za certifikat, Županija je morala potvrditi svoju spremnost organiziranjem susreta s potencijalnim ulagačima te profesionalnom i uvjerljivom prezentiranju poslovnih slučajeva, uz razumijevanje potreba ulagača i sposobnost udovoljavanja njihovim potrebama. Istovremeno je morala pokazati kako je sposobna brzo i efikasno odgovoriti na zahtjeve tržišta, ali i pomoći u rješavanju administrativnih prepreka i barijera. S ciljem dokazivanja vlastite spremnosti u pružanju kvalitetne usluge ulagačima, Županija je morala ispuniti zahtjeve definirane kroz informacijski, imovinski i marketinški standard.

Informacijski standard potvrđuje da Županija može udovoljiti informativnim potrebama tipičnog ulagača i da smo upoznati s načinom korištenja informacija u prodaji. Kroz Imovinski standard dokazujemo da naša Županija može ponuditi različite lokacije i objekte koji su usklađeni s međunarodnim standardima i koje ulagač može nadograđivati ili se u njima smjestiti uz odgovarajuću infrastrukturu i usluge. Marketinški standard dokazuje da Županija ima teritorijalnu marketinšku strategiju, strukturu za upravljanje, kao i promidžbene materijale i akcijski plan za profesionalno i atraktivno prezentiranje svog proizvoda jasno definiranim ciljnim ulagačima. Ispunjenje svih navedenih zahtjeva rezultiralo je certificiranjem Županije kao regije privlačne za ulaganje (Croatian Investor Friendly Region).

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

PROJEKT 12.2: STVARANJE PRETPOSTAVKI ZA POVEĆANJE IZVOZA

Kako bi mala i srednja poduzeća bila što konkurentnija i usmjerena na primjenu svjetskih tehnologija, nužno je pokrenuti proces njihovog povezivanja. Osnivanjem klastera želi se povećati konkurentnost gospodarstva, što uključuje koordiniran i zajednički rad malih, srednjih i velikih poslovnih subjekata, centara znanja i lokalne samouprave u razvoju i izradi novih proizvoda. Intenzivna, kontinuirana razmjena informacija, protok znanja te specijalizacija uloga i aktivnosti u klasteru mogu ostvariti komparativne prednosti, koje u konačnici omogućuju konkurentnost, kako na domaćem, tako i na zahtjevnom inozemnom tržištu.

Hrvatska udruga poslodavaca - HUP nositelj je projekta pod nazivom "Klasterizacija hrvatskog gospodarstva", te je nacionalni koordinator Projekta izgradnje regionalnih klastera. Jedan od projekata nacionalnog centra za klaster je osnivanje klastera poljomehanizacije. Klaster poljomehanizacije osnovan je u travnju 2007. godine. U srpnju 2009. godine klaster je registriran kao društvo s ograničenom odgovornošću, s 23 tvrtke koje su potpisale Ugovor o trajnom konzorciju, i to 8 tvrtki osnivača i 15 tvrtki članica.

Klaster je fokusiran na proizvodnju poljoprivredne mehanizacije i to: kombajni, traktori i šumski traktori, priključni strojevi i uređaji za obradu tla, traktorske prikolice i moto-kultivatori. Izvoz u ukupnim prihodima tvrtki iznosi oko 50%. Ciljevi klastera definirani su u četiri ključna područja i to: otvaranje novih tržišta, snižavanje troškova poslovanja, tehnološka poboljšanja procesa članica te razvoj dizajna, konstrukcije i odabira i školovanje potrebnih kadrova. Županija je i ove godine sufinancirala aktivnosti i procese Klastera poljomehanizacije d.o.o.

Značajnu ulogu u osiguravanju pretpostavki za izvoz ima i Hrvatska banka za obnovu i razvitak, osiguravajući povoljne programe financiranja za izvoznike. Tržišna utakmica na međunarodnom tržištu vrlo je zahtjevana. Izvozni projekti nose niz rizika koji nisu uvijek očiti, a koji se mogu umanjiti odgovarajućim instrumentima osiguranja. HBOR putem programa osiguranja izvoza pruža mogućnost smanjenja i podjele rizika poduzetnicima koji su se odlučili za izvoz. Različite izvozne transakcije mogu se zaštititi od komercijalnih i političkih rizika, ovisno o roku naplate i vrsti izvezene robe ili usluge. Ukupno 16 poduzetnika s područja Županije je koristilo programe financiranja izvoza u iznosu od 99.549.453,00 kuna.

Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska obrtnička komora pružaju potencijalnim izvoznicima tehničku i savjetodavnu pomoć. Sektor za međunarodne odnose Hrvatske gospodarske komore priprema informacije o pojedinim zemljama u svijetu, s ciljem pružanja osnovnih podataka o zemlji, njenom gospodarstvu, bilateralnim gospodarskim odnosima sa Republikom Hrvatskom, te podacima o međusobnoj robnoj razmjeni. Informacije sadrže i popis korisnih adresa i internet stranica, kao i osvrt na aktualna događanja vezano uz pojedine zemlje, koja mogu biti od koristi poslovnim subjektima u Hrvatskoj.

NOSITELJI: Županija
HUP, Nacionalni centar za klastere
Hrvatska banka za obnovu i razvitak

13. SURADNJA S INSTITUCIJAMA PODUZETNIČKE PODRŠKE

Kvalitetna suradnja svih institucija poduzetničke podrške omogućava bolji protok informacija, usklađenost projekata, međusobno nadopunjavanje i pomoć. Agencija za razvoj ulaže značajne napore u unapređenje ove suradnje, koja u konačnici povećava kvalitetu usluga koje poduzetnici dobivaju.

PROJEKT 13.1.: SURADNJA S PODUZETNIČKIM CENTRIMA I INKUBATORIMA

Poduzetnički centri i inkubatori dio su poduzetničke infrastrukture zaduženi za pružanje savjetodavnih, informativnih, edukativnih i drugih usluga poduzetnicima. Županija je prepoznala značaj poduzetničkih centara i inkubatora, te sudjeluje u financiranju određenih aktivnosti, koje su za poduzetnike besplatne.

Agencija za razvoj zajedno s poduzetničkim centrima i inkubatorima provodi poseban oblik suradnje u zajedničkim projektima, važnim za daljnji razvoj poduzetništva (informiranje, edukacija, savjetovanje, izrada poslovnih planova i investicijskih elaborata, prikupljanje podataka, izrada publikacija).

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 13.2.: SURADNJA S OSTALIM INSTITUCIJAMA PODUZETNIČKE PODRŠKE

Suradnjom s institucijama poticanja malog i srednjeg poduzetništva stvara se pozitivna poduzetnička klima na svim razinama, a za dobrobit poduzetnika. Pravovremenim informiranjem poduzetnika te pružanjem tehničke pomoći nastoje se poduzetnicima približiti svi postojeći projekti, te omogućiti njihova veća participacija u potporama projekata poticanja poduzetništva.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

ZAKLJUČAK

Jedan od osnovnih preduvjeta gospodarskog i socijalnog razvoja Županije je povećanje broja zaposlenih, odnosno, otvaranje novih radnih mjesta. Uz svekoliko stvaranje pozitivne poduzetničke klime, povećanje konkurentnosti i jačanje izvozne orijentiranosti, jednostavnije, brže i povoljnije ishodenje poduzetničkih kredita te povećanje stranih ulaganja, novo zapošljavanje je jedan od vodećih ciljeva provedenih aktivnosti.

U vremenu kada smo suočavamo s povećanjem broja nezaposlenih osoba i padom zaposlenosti te zatvaranjem poslovnih subjekata, nezahvalno je govoriti o pozitivnim učincima koje su provedene mjere poticanja poduzetništva imale na gospodarstvo Županije.

No, krizi usprkos, kao i poražavajućim brojkama o ukupnom broju nezaposlenih osoba, činjenica je da su određene provedene mjere i aktivnosti direktno utjecale na olakšavanje poslovanja poduzetnika, njihovom opstanku na tržištu, zadržavanjem broja zaposlenih, a u nekim slučajevima i novim zapošljavanjem:

- Provođeci projekt kreditiranja poduzetnika i subvencioniranjem kamate, Županija pomaže poduzetnicima u što jednostavnijem i povoljnijem ishodenju potrebnih financijskih sredstava kojima će se ublažiti problemi nastali kao rezultat trenutne krize: nelikvidnost, smanjeni obimi proizvodnih aktivnosti, usporen plasman na strana tržišta, smanjenje broja zaposlenih. Ovim financijskim sredstvima planirano je otvaranje novih radnih mjesta, te novi poticaj poduzetnicima kao direktan odgovor na smanjeni plasman sredstava poslovnih banaka.
- Stalnim ulaganjem u infrastrukturno opremanje poduzetničkih zona (od 2004. godine do kraja 2011. godine - više od 45 milijuna kuna), Županija je omogućila poduzetnicima brže i povoljnije rješavanje problema vezanih uz poslovni prostor, te vodeći politiku ravnomjernog razvoja svih dijelova Županije, postala Županija s najvećim brojem poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj - ukupno 76 osnovanih zona. Činjenica je da je stanje u gospodarstvu utjecalo na značajnu usporenost investiranja i novih ulaganja, a samim tim i otvaranjem novih radnih mjesta (zbog težeg i dugotrajnijeg postupka za dobivanje potrebnih kreditnih sredstava, prilagodbe djelatnosti situaciji na tržištu, posebice za poduzetnike izvoznike, te dodatnog opreza u novom investiranju), no, poduzetnička aktivnost u poslovnim zonama i dalje je aktivna, u tijeku je izgradnja novih objekata (sporijom dinamikom nego li je planirano), stoga poduzetničke zone i dalje predstavljaju značajnu jezgru gospodarskog razvoja Županije.
- Provođeci projekte poticanja zapošljavanja u vidu financiranja različitih projekata prekvalifikacije i dodatne izobrazbe, Županija je od 2004. godine do kraja 2011. godine omogućila stjecanja novih znanja i vještina za 533 nezaposlene osobe. Prema povratnim informacijama, jedan broj polaznika zaposli se gotovo odmah po završetku tečaja, a ostali u roku od nekoliko mjeseci po završetku tečaja. I ovdje valja spomenuti da je trenutna gospodarska situacija utjecala na određene poremećaje na tržištu rada, te je u trenutku značajnog povećanja broja nezaposlenih vrlo teško odrediti koja su to deficitarna zanimanje, no zajedničkom suradnjom HZZ-a i Županije, i dalje ćemo pokušati na pravi način odgovoriti na potrebe tržišta za radnom snagom i pomoći dugotrajno nezaposlenim osobama u pronalasku posla.
- Kvalitetnim i pravovremenim informiranjem o svim programima poticanja poduzetništva na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, Županija je bila partner poduzetnicima, nastojeći im približiti sve one projekte koji mogu imati pozitivan učinak na njihovo poslovanje, bez obzira radi li se o dobivanju bespovratnih sredstva, tehničkoj ili edukativnoj pomoći. SMS poduzetnik - besplatno informiranje poduzetnika slanjem poruka na njihove mobitele, alat je za kojeg poduzetnici imaju samo riječi pohvale.

- U situaciji kada se uvjeti i način poslovanja na tržištu mijenjaju tako reći iz dana u dan, kvalitetno savjetovanje često ima presudnu ulogu u donošenju poslovnih odluka poduzetnika. Uzme li se u obzir činjenica da je jedan dio poduzetnika bio u situaciji zatražiti savjet i u vezi zatvaranja poslovnog subjekata, te o eventualnom otpuštanju radnika, usluge besplatnog savjetovanja koje provode županijske službe, ali i svi poduzetnički centri i inkubatori jer Županija sufinancira ove aktivnosti, tako još više dobiva na važnosti.
- U vrijeme krize smanjuju se svi oni troškovi koji nisu nužno potrebni, stoga posebno raduje činjenica da su i u ovim okolnostima poduzetnici prepoznali važnost i nužnost kontinuirane edukacije, bilo da se radi o seminarima, radionicama, tribinama ili prezentacijama. Izdvajanjem financijskih sredstva, Županija je omogućila održavanje određenih seminara bez naknade, a ostalih po subvencioniranoj cijeni.
- Sufinanciranjem nastupa na sajmovima i različitim drugim manifestacijama, Županija se aktivno uključila u pružanje pomoći poduzetnicima oko osvajanja novih tržišta, a samim tim i povećanja obujma proizvodnje ili usluga.
- Nove investicije temelj su gospodarskog rasta i oporavka, a svaka nova investicija jamči i otvaranje novih radnih mjesta. Nove web stranice www.obz-invest.hr imaju za cilj privući što više domaćih i stranih investitora, o realizacija projekta „Razvoj investicijskog okruženja“ stvoriti će dodatne preduvjete za privlačene investitora.
- Poticanje razvoja "start-up" poduzeća, stvaranjem pretpostavki za povećanje izvoza, poticanje obrtništva, inovacija i zadrugarstva neki su od projekata koje je Županija provodila tijekom 2011. godine s osnovnim ciljem: pružanjem financijske i tehničke pomoći poduzetnicima kako bi unaprijedili svoje poslovanje, opstali na tržištu, te u trenutku globalne krize barem zadržali postojeći broj zaposlenih.

Činjenica je da je prisutna gospodarska situacija imala veliki utjecaj na punjenje županijskog proračuna, da su određeni projekti provedeni s manje financijskih sredstava nego je to bilo proteklih godina, te da je smanjena dinamika provedba nekih projekata. Također treba naglasiti činjenicu da proračunska sredstva Županije nisu dovoljna za rješavanje problema poduzetnika i da je nužno aktivnije, agresivnije i konkretnije uključivanje prije svega Vlade, resornog ministarstva, HBOR-a i poslovnih banaka, ali i svih drugih institucija poduzetničke podrške u pružanje pomoći poduzetnicima, te rješavanju problema u samom funkcioniranju tržišta, prije svega problema nelikvidnosti, nesolventnosti, nedostatnog i neadekvatnog financiranja, nefunkcioniranja sudstva, prevelikog poreznog opterećenja poduzetnika.

U vremenu koje dolazi nastavlja se neizvjesna borba za svakog poduzetnika i svako radno mjesto. Županija će i dalje biti partner svakom poduzetniku, svjesna da samo zajednički i partnerski odnos poduzetnika, lokalne zajednice i svih institucija može biti jamac opstojnosti i daljnjeg napretka poduzetništva i gospodarstva, kao i socijalnog boljitka lokalne, ali i šire društvene zajednice.

PRILOZI:

Prilog 1: Rekapitulacija

Kreditiranje poduzetnika

Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva

- Ukupni kreditni potencijal iznosi 55 milijuna kuna
- Prosječno po glavi stanovnika 44 kreditna zahtjeva u iznosu od 72,6 milijuna kuna
- U proračunu Županije osigurano 7,6 milijuna kuna za subvenciju kamata za poduzetničke kredite

Suradnja s HBOR-om

- Za poduzetnike s područja Županije odobreno 108 kreditnih zahtjeva u iznosu od 400,5 milijuna kuna

Informiranje o programima poticanja poduzetništva

Info puli

- Info puli i "virtuelni info puli" posjeli mnogobrojni poduzetnici

SMS poduzetništvo

- Osječko-baranjska županija jedina županija koja besplatnim slanjem SMS poruka informira poduzetnike o svim programima i projektima

Poduzetničke publikacije

- Podijeljena publikacije: Poduzetnička bilježnica, Katalog poduzetničkih zona, Investicijski vodič, Vodič kroz ekološki poljoprivredni proizvodnju, Zadruga za 21. stoljeće

Ostale aktivnosti informiranja

- Informiranja putem poduzetničkih centara i inkubatora, web portala i medija

Savjetovanje

Savjetovanje u Agenciji za razvoj

- Pružene usluge besplatnog savjetovanja za oko 4.000 postojećih i potencijalnih poduzetnika

Savjetovanje u centrima i inkubatorima

- Pružene usluge besplatnog savjetovanja za više od 6.000 postojećih i potencijalnih poduzetnika

Savjetovanje u ostalim poduzetničkim institucijama

- Sve institucije poduzetničke podrške uključene u pružanje usluga besplatnog savjetovanja poduzetnika

Permanentna edukacija

Seminari

- Održano 94 seminara koje je pohađalo 1.516 poduzetnika

Radionice

- Provedeno 55 radionica za 1.600 poduzetnika početnika i poduzetnika u fazi rasta i razvoja

Tribine i prezentacije

- Održano 82 tribina za više od 2.000 postojećih i potencijalnih poduzetnika, učesnika i studenata te institucija poduzetničke podrške

Razvoj "start up" i mladih poduzeća

Seminari za start up

- Održano 9 seminara na kojima je sudjelovalo 132 potencijalnih i postojećih poduzetnika

Poduzetnička bilježnica

- Podijeljena Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije

Poduzetnički inkubatori

- U okviru poduzetničkih inkubatora posluje 36 poduzetnika

Najbolja poduzetnička ideja

- Projekt "Najbolja poduzetnička ideja" nominiran za Europsku nagradu za poduzetništvo

Poticanje osnivanja poduzetničkih zona

Sufinanciranje izgradnje poduzetničkih zona

- Osnovano 76 zona, dvadesetak gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno
- U razdoblju od 2004. do 2011. godine Županija za zone izdvojila više od 45 milijuna kuna

Katalog poduzetničkih zona

- Prvi oblik katalogizacije zona u Republici Hrvatskoj
- Sistematičniji pregled svih poduzetničkih zona na području Županije

Poticanje zapošljavanja

Programi za dugotrajno nezaposelene osobe

- Županija financirala je ECDL edukaciju za 30 dugotrajno nezaposelenih osoba

Programi za deficitarna zanimanja

- Županija financirala osposobljavanje za 5 završivača te za 5 rukovodilaca CNC strojeva

Poticanje zapošljavanje žena

- Županija financirala osposobljavanje za 10 dugotrajno nezaposelenih žena

Poticanje zapošljavanja marginaliziranih skupina

- Županija financirala osposobljavanje za izričito tradicijskih poduzetnika za sedam osoba

Poticanje obrtništva

Projekti razvoja obrtništva

- Obrtnici aktivni korisnici niza projekata poticanja poduzetništva koje provodi Županija
- Nastanak suradnje i zajedničkih projekata s HOK, Obrtničkom komorom Osječko-baranjske županije

Nastupi na sajmovima

Sufinanciranje zajedničkih i individualnih nastupa na sajmovima

- Županija sufinancirala troškove zajedničkih i individualnih nastupa na sajmovima, festivalima, smotrama, sajecanjima i drugim manifestacijama

Sufinanciranje organiziranja sajмова i drugih manifestacija

- Županija sufinancirala aktivnosti organiziranja sajмова namijenjenih poduzetnicima

Suradnja na inovacijama

Suradnja s Društvom inovatora "Dajtek"

- Jedno od najuspješnijih društava u Hrvatskoj po broju osvojenih nagrada
- Županija sufinancirala rad i aktivnosti društva

Suradnja s Terom tehnopolis d.o.o.

- U inkubatoru Tera smještena 24 stanara s ukupno 82 zaposlena djelatnika
- Županija iznosom od 100.000,00 kuna sufinancirala razvojne projekte Tera tehnopolis d.o.o.

Poticanje zadrugarstva

Edukativna brokerska zadruga "Zadruga za 21. stoljeće"

- "Zadruga za 21. stoljeće" – promocija zadrugarnog poslovanja

Web portal: www.zadruga.obz.hr

- Zajednički portal svih zadruga s područja Županije

Novo investicije i poticanje izvoza

Promocija mogućnosti ulaganja u Županiji

- Investicijski vodič i Katalog poduzetničkih zona
- Županija financirala izradu web stranice www.obz-invest.hr
- Županija certificirana za prihvaćanje domaćih i stranih ulagača

Stvaranje pretpostavki za povećanje izvoza

- Županija sufinancirala aktivnosti Klastera poljoprivrede d.o.o. iznosom od 25.000,00 kuna
- Programe financiranja izvoza HBOR-a koristilo 16 poduzetnika u ukupnom iznosu od 89,5 milijuna kuna

Suradnja s institucijama poduzetničke podrške

Poduzetnički centri i inkubatori

- Sufinanciranje aktivnosti poduzetničkih centara i inkubatora

Suradnja s ostalim institucijama poduzetničke podrške

- Uključivanje u aktivnosti i projekte poticanja poduzetništva – stvaranje pozitivne poduzetničke klime na svim razinama